

**POVZETEK LETNEGA POROČILA
KNJIŽNICE MIRANA JARCA NOVO MESTO
ZA OBČINO ŠMARJEŠKE TOPLICE
ZA LETO 2023**

1. POVZETEK LETNEGA POROČILA KNJIŽNICE MIRANA JARCA NOVO MESTO ZA LETO 2023

POSLOVNO POROČILO

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto je tudi v letu 2023 nadaljevala inovacijsko-prebojni zagon. Ugled edine knjižnice v Sloveniji, ki je prejela zlato priznanje Gospodarske zbornice za inovacijo in nagrado Združenja splošnih knjižnic za Najboljši projekt, je novomeška knjižnica okronala s članstvi v vseh najpomembnejših strokovnih ali nadzornih svetih nacionalnih knjižničnih projektov.

Skladno z najnovejšimi mednarodnimi trendi se je Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto v lanskem letu izdatno osredotočila na družinsko pismenost. Raziskave so namreč pokazale, da otroci vzpostavijo bistveno močnejši odnos do knjige in branja, kadar pri izgradnji tega odnosa ne sodelujejo oziroma niso zgled samo starši, temveč tudi stari starši ter sorojenci. Tako je knjižnica ustanovila Družinski bralni klub – poletne bralno-zabavne naloge za celotno razširjeno družino. V podporo družinskemu klubu je knjižnica prvič po vsej knjižnični mreži pripravila bralne pakete priporočenih knjig za vso družino ter zopet postavila edino knjižnično plažo v Sloveniji. Uporabnikom novomeške knjižnice lansko poletje ni bilo treba odpotovati na morje, da so lahko v miru brali knjige na plaži, na kateri ni manjkal niti bazenček. Ob koncu leta je knjižnica povezala vse napore spodbujanja družinske pismenosti in družinskega branja z vzpostavitvijo novosti – družinske članarine, s katero se v knjižnico po enotni, promocijski ceni 9 EUR lahko vpišejo vsi družinski člani.

Pod krovno znamko SOS točka – Skupaj Osvojimo Splet je Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto začela sistemsko in trajno nagovarjati uporabnike o varni in odgovorni rabi zaslonov. Poleg fizične SOS točke za uporabniško pomoč, ki se nahaja v matični ustanovi, je knjižnica v okviru digitalne in informacijske pismenosti lani sprožila serijo osveščanj, delavnic, predavanj in svetovanj za starše ter pedagoške delavce. V najtoplejšem delu leta je knjižnica v pravljicni sobi zopet organizirala vsakodnevno poletno knjižnično igralnico, ki počasi dobiva podobo vsesplošne mestne igralnice. Pred nočjo čarovnic so na svoj račun prišli ljubitelji dobrih kriminalk. Bralno-kriminalna intervencija Krimi teden je v novomeško enoto zopet privabila forenzike in kriminaliste Policijske postaje Novo mesto, ki so v časopisni čitalnici postavili čisto pravo prizorišče zločina. Obiskovalci pa so nato lahko, z iskanjem namigov, razrešili knjižnični zločin.

V okviru nalog obmejne območne knjižnice je Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto vzpostavila nov projekt ohranjanja slovenske kulture zamejcev na Hrvaškem Bibliobusiranje. Kot nakazuje že ime, je osrednja forma projekta potujoča knjižnica, ki poleg knjig ter ostalega knjižničnega gradiva do zamejskih vrtcev in šol pripelje še kulturni program, mladinske delavnice in zabavne vsebine. Zagotovilo še boljšega mednarodnega sodelovanja in hitrejšega prenašanja evropskih odličnih praks v novomeško knjižnično mrežo pa predstavlja lani pridobljena akreditacija Erasmus plus.

Družinski bralni klub, SOS točka, knjižnična plaža, Krimi teden in Bibliobusiranje so inovacije v slovenskem knjižničnem prostoru. Ob upoštevanju vseh nagrad ter novih projektov in storitev lahko zaključimo, da je bila Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto tudi v letu 2023 nosilka razvoja slovenskih splošnih knjižnic.

V letu 2023 je bil na območju občin Novo mesto, Dolenjske Toplice, Mirna Peč, Straža, Šentjernej, Škocjan, Šmarješke Toplice in Žužemberk v Knjižnico Mirana Jarca vpisan vsak peti prebivalec oziroma 20,10 % vseh. Najbolj spodbuden kazalnik lanskega leta je število aktivnih članov (13.624), ki se je povečalo na rekordne 103 % glede na leto 2022. Aktivnost članstva je, obratno od splošnih trendov v slovenskih knjižnicah, obrnila trend upadanja letnega obiska uporabnikov matične ustanove, krajevnih knjižnic in bibliobusa (192.575), ki se je lani, v primerjavi z letom prej (179.366), dvignil za kar 7 %. Porastel je tudi obrat knjižničnega gradiva, ki izkazuje aktualnost knjižnične zbirke posamezne knjižnice.

Tabela 1: Ključni kazalniki uspešnosti poslovnega leta 2023

kazalnik	vrednost 2022	vrednost 2023	indeks
dokončana obnova matične ustanove	1	0	/
odstotek prebivalcev, vpisanih v knjižnico	19,80	20,1	102
letno število aktivnih uporabnikov	13.266	13.624	103
letno število novovpisanih članov	3.019	2.616	87
letni obisk v celotni knjižnični mreži	179.366	192.575	107
letno število transakcij v celotni knjižnični mreži	1.229.408	1.291.101	105
obrat gradiva	1,5	1,52	102
letni prirast nakupa	7.820	7.299	93

Letno število novovpisanih članov še vedno ostaja na zelo visokem nivoju (2.616) in v zadnjem desetletju zaostaja samo za rekordnim letom 2022. Manjši nakup gradiva (7.299) oziroma 93 % realizacija lanskega nakupa (7.820) je podrejena izključno višji povprečni ceni tiskane knjige.

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto je kot osrednja območna oziroma regijska splošna knjižnica s svojim delovanjem pomembno posegala na področja vzgoje in izobraževanja, vseživljenjskega učenja, gospodarstva ter sociale in zdravstva. Skozi lastno delovanje in sodelovanje z ostalimi institucijami je knjižnica vidno prispevala k razvoju tako knjižničarske stroke kot tudi lokalnega okolja. Sredstva iz javnih in nejavnih virov je knjižnica v letu 2023 namenila za celostno izvajanje knjižnične javne službe, ki daleč presega področje kulture oziroma knjižničarstva.

Knjižnica si je v letu 2023 zastavila 35 letnih ciljev, od katerih jih je popolnoma ali delno uresničila 30, 5 zastavljenih ciljev je ostalo nerealiziranih. Vse delno uspešne (11 ciljev) in neuspešne cilje si je knjižnica ponovno zadala v letu 2024, in sicer skozi seznam ukrepov za njihovo doseganje ali njihovo spremembo, kjer cilji niso izvedljivi.

Nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa knjižnične javne službe v letu 2023 ni bilo.

FINANČNO POROČILO

Prihodki

Celotni prihodki so bili v letu 2023 realizirani v višini 2.024.736,70 €, kar predstavlja 7,7 % več kot leta 2022.

Tabela 2: Prihodki v evrih iz javnih financ v letu 2023 (razčlenjeno po financerjih in vrstah postavk)

financer	knjige	projekti	inves- -tacije	plače in mater. str.	skupaj	skupaj brez knjig in investicij
1	2	3	4	5	6=2+3+4+5	7=3+5
država (ministrstva)	80.715	2.850	5.950	97.690	187.205	100.540
MO Novo mesto	71.578	20.000	8.000	1.141.639	1.241.217	1.161.639
Občina Dol. Toplice	6.902	0	456	90.428	97.786	90.428
Občina Žužemberk	8.947	0	456	89.586	98.989	89.586
Občina Škocjan	6.519	0	457	90.846	97.822	90.846
Občina Šentjernej	13.804	2.850	486	143.014	160.154	145.864
Občina Mirna Peč	5.880	0	0	44.271	50.151	44.271
Občina Straža	7.414	0	457	82.398	90.269	82.398
Občina Šmarješke Toplice	6.647	0	0	50.041	56.688	50.041
ZZZS refundacija boleznine	0	0	0	9.998	9.998	9.998
Zavod za zaposlovanje in drugi	0	0	0	40.027	40.027	40.027
sredstva EU	0	0	0	13.355	13.355	13.355
skupaj	208.406	25.700	16.262	1.893.293	2.143.661	1.918.993

V primerjavi s predhodnim letom so se povečale vse kategorije poslovnih prihodkov. Prihodke iz javnih financ v letu 2023 povečujejo višji prihodki iz naslova financiranja občin za redno dejavnost zavoda (za pokrivanje višjih stroškov dela pri nespremenjenem številu zaposlenih in višjih materialnih stroških) in prikazovanje prilivov s strani ZZZS za refundirane boleznine med prihodki.

Odhodki

Celotni odhodki so bili v letu 2023 realizirani v višini 2.023.782,51 EUR, kar predstavlja 7,7 % povečanje glede na leto 2022.

V primerjavi s predhodnim letom so bile višje vse kategorije poslovnih odhodkov. Stroški dela so bili višji zaradi zakonskih povišanj plač, regresa in povračil, ostale kategorije stroškov pa zaradi višjih cen blaga in storitev glede na pretekla leta.

Poslovni izid

V obračunskem obdobju 1. 1. 2023 do 31. 12. 2023 so bili prihodki višji od odhodkov za 954,19 EUR. Po ugotovljeni obveznosti za davek od dohodkov pravnih oseb v višini 95,41 EUR znaša končni pozitivni poslovni izid 858,78 EUR.

Pojasnila k bilanci stanja

V letu 2023 smo nabavili opremo v vrednosti 10.159,47 EUR in drobni inventar v vrednosti 11.251,07 EUR. Nabavo smo financirali iz namenskih sredstev za investicije Ministrstva za kulturo, Mestne občine Novo mesto, občin Šentjernej, Škocjan, Straža, Dolenjske Toplice in Žužemberk ter iz naslova amortizacije tekočega leta za nabavo drobnega inventarja. Nabava knjižničnega gradiva se v pretežnem deležu financira iz namenskih proračunskih sredstev, in sicer smo v letu 2023 nabavili za 212.423,28 EUR knjižnega gradiva, baz podatkov, periodike in predmetov za Knjižnico reči, od tega smo v znesku 3.459,55 EUR nabavili knjižno gradivo in predmete za Knjižnico reči z lastnimi sredstvi – amortizacijo tekočega leta. Oprema, ki je v uporabi, je že 95 % odpisana.

2. POROČILO O IZVAJANJU KNJIŽNIČNE DEJAVNOSTI ZA OBČINO ŠMARJEŠKE TOPLICE ZA LETO 2023

Predstavitev službe in oddelkov

Potujoča knjižnica je splošna knjižnica, ki deluje v posebej prirejenem vozilu, imenovanem bibliobus. Z njim obiskujemo vasi in urbane predele, kjer ni stacionarnih knjižnic in kjer je oddaljenost od splošnih knjižnic velika.

Povzetek lanskega leta

V letu 2023 beležimo 1.612 obiskovalcev, ki so se udeležili raznovrstnih dogodkov v **potujoči knjižnici**. Potujoča knjižnica je v mesecu juniju pripravila počitniške bralne pakete presenečenja, saj smo z njimi želeli ostati v stiku z bralci tudi med počitnicami. Bralni paketi so vsebovali 3-4 knjige različnih tematik po izboru knjižničarja. Izposodili smo 55 paketov. Prav tako v mesecu juniju smo Vojašnici Franca Uršiča Novo mesto darovali 300 knjig ter Slovenskemu vojaškemu kontingentu na Kosovu 40 knjig. V mesecu septembru smo na postajališčih Mirna Peč, Žužemberk in Šmarjeta gostili knjižnico semen, v novembru pa nas je na terenu obiskala knjižničarka Rebecca Ullmer iz avstrijske splošne knjižnice Bibliothek im Zentrum – Wiener Neustadt. V letu 2023 smo z bibliobusom prevozili 10.140 kilometrov.

Pomembni dogodki, projekti v lanskem letu

POTUJOČA KNJIŽNICA

V letu 2023 smo v potujoči knjižnici izvajali naslednje dogodke oz. projekte:

- Sodelovanje v projektu **Bibliobusiranje**: enodnevno srečanje potujočih knjižnic (slovenskega in hrvaškega bibliobusa) na območju, kjer živijo tudi pripadniki slovenske narodnostne skupnosti na Hrvaškem.

Slika 1: Prvi postanek bibliobusov pred OŠ Žakanje na Hrvaškem, v okviru projekta Bibliobusiranje, izpeljanega skupaj z Mestno knjižnico »Ivan Goran Kovačić« Karlovac, 6. 10. 2023.

- **Oprema »knjigobežnice«** v Vojašnici Franca Uršiča Novo mesto in Slovenskem vojaškem kontingentu na Kosovu. V mesecu juniju smo Vojašnici Franca Uršiča Novo mesto darovali 300, Slovenskemu vojaškemu kontingentu na Kosovu pa 40 knjig.

Slika 2: Predaja knjig za »knjigobežnico« v Vojašnici Franca Uršiča Novo mesto ter za Slovenski vojaški kontingent na Kosovu.

- Izvedba pravljicnih uric v bibliobusu.

Slika 3: Pravljična urica v bibliobusu v sodelovanju z OŠ Suhor in Ljudsko knjižnico Metlika, 3. 10. 2023.

Slika 4: Obisk bibliobusa pri otrocih v vrtcu Ostržek v Bršljinu.

- Predstavitve bibliobusa na Festivalu mladih na Loki v Novem mestu.

Slika 5: Predstavitve bibliobusa na Festivalu mladih na Loki v Novem mestu, 2. 9. 2023.

- Sodelovanje na 18. mednarodnem strokovnem srečanju Knjižnica – igrišče znanja in zabave: Knjižnice na poti v Karlovcu

Slika 6: Na 18. mednarodnem strokovnem srečanju Knjižnica – igrišče znanja in zabave skupaj s slovenskimi in hrvaškimi (potujočimi) kolegi (fotoarhiv Mestne knjižnice »Ivan Goran Kovačić« Karlovac).

V mesecu juniju smo pričeli izvajati projekt Počitniški bralni paketi. Izposodili smo 55 paketov.
V mesecu septembru smo na postajališčih Mirna Peč, Žužemberk in Šmarjeta gostili Knjižnico semen.
V letu 2023 smo z bibliobusom prevozili 10.140 kilometrov.

Obiski skupin v letu 2023:

- 7. 2. so nas obiskali iz OŠ Žakanje – 30 obiskovalcev,
- 17. 2. so nas obiskali iz OŠ Šmihel – 25 obiskovalcev,
- 17. 3. so nas obiskali iz OŠ Šmihel – 30 obiskovalcev,
- 12. 4. so nas obiskali iz vrtca Prevole – 25 obiskovalcev,
- 14. 4. so nas obiskali iz OŠ Drska – 25 obiskovalcev,
- 19. 4. so nas obiskali iz OŠ Dragotin Kette – 15 obiskovalcev,
- 21. 4. smo obiskali knjižnico Šentjernej – 70 obiskovalcev,
- 5. smo obiskal vrtec Otočec – 60 obiskovalcev,
- 9. 6. smo obiskali vrtec Brusnice – 120 obiskovalcev,
- 2. 9. smo obiskali mladinsko tržnico na Loki v Novem mestu – 200 obiskovalcev,
- 9. so nas obiskali iz OŠ Žakanje – 20 obiskovalcev,
- 22. 9. smo obiskali vrtec Dolenjske Toplice – 150 obiskovalcev,
- 28. 9. smo obiskali knjižnico Šentjernej – 100 obiskovalcev,
- 3. 10. so v OŠ Suhor v sodelovanju z knjižnico v Metliki izvedli uro pravljic v bibliobusu – 45 obiskovalcev,
- 10. smo izvedli Bibliobusiranje (Hrvaška) – 300 obiskovalcev,
- 13. 10. so nas obiskali iz OŠ Šmihel – 25 obiskovalcev,
- 26. 10. smo obiskali vrtec Bršljin – 150 obiskovalcev,
- 4. 12. so nas obiskali iz vrtca Zalog – 12 obiskovalcev.

Mesečno nas je na postajališču Bučka obiskalo 21 otrok iz vrtca Bučka.

Skupaj smo na prireditvah v potujoči knjižnici v letu 2023 zabeležili 1.612 obiskovalcev.

DRUGI PROJEKTI

Projekt **Bibliobusiranje**: enodnevno srečanje potujočih knjižnic (slovenskega in hrvaškega bibliobusa) na območju, kjer živijo tudi pripadniki slovenske narodnostne skupnosti na Hrvaškem.

Slika 7: Tretji postanek našega popotovanja – »bibliobusiranja«: pripovedovanje pravljice Mala miška in veliko rdeče jabolko v slovenskem jeziku na ploščadi pred OŠ in vrtcem Gabrik v Karlovcu, 6. 10. 2023.

Izvedba dveh srečanj s pisci v okviru **bralnega krožka »Beremo v temi«**, ki deluje v okviru Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Novo mesto: srečanje s slepo pesnico in pevko Mirjano Šernek in svetovnim popotnikom ter avtorjem knjige »Kilometri življenja«, Zvonetom Šerugo.

Slika 8: Srečanjem s svetovnim popotnikom, novinarjem, fotografom Zvonetom Šerugo ob izdaji njegove zadnje knjige Kilometri življenja. Srečanje smo organizirali v Trdinovi čitalnici novomeške knjižnice 31. 11. 2023.

Sliki 9 in 10: Srečanje s slepo pesnico in pevko Mirjano Šernek 9. 5. 2023 v Trdinovi čitalnici novomeške knjižnice.

Izvedba programa splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnem območju z zaključnim srečanjem v Mestni knjižnici »Ivan Goran Kovačič« Karlovac. V sodelovanju z Dolenjskim muzejem Novo mesto smo v okviru tečaja slovenskega jezika »Slovurice« za predšolske otroke predstavili tudi del slovenske nesnovne kulturne dediščine – pripovedništvo. Spoznali smo različna bajeslovna bitja, še posebej škrate in palčke.

Slika 11: »Slovurice« za predšolske otroke v Karlovcu.

Predstavitve bibliobusa na Festivalu mladih na Loki v Novem mestu 2. 9. 2023.

Slika 12: Predstavitve Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto na Festivalu mladih.

Izvedba srečanj oz. igralnih uric s knjigo za romske otroke v Večnamenskem romskem centru Novo mesto.

Slike 13 in 14: Pravljične urice z ustvarjalno delavnico za romske otroke v Večnamenskem romskem centru

Priprava in predstavitev referata v okviru 18. mednarodnega strokovnega srečanja Knjižnica – igrišče znanja in zabave - Knjižnice na poti.

Slika 15: Skupinska fotografija vseh udeležencev na 18. mednarodnem strokovnem srečanju Knjižnica – igrišče znanja in zabave, 20. 10. 2023. (fotoarhiv Mestne knjižnice »Ivan Goran Kovačić« Karlovac)

Sitium: na Študijskem oddelku knjižnice imajo obiskovalci možnost vključitve v sistem SITIUM. Ko obiskovalec kupi pametno kartico ali si naloži aplikacijo, mu na Študijskem oddelku zaposleni predstavijo način in pravila uporabe. Prebivalcem je tako omogočena dodatna storitev, katere glavna prednost je dostopnost v času odprtosti knjižnice.

Družinska članarina: uvedli smo družinsko članarino, s katero smo spodbudili k obiskovanju knjižnice in branju vso družino ter članom predstavili ugodnosti, ki jih s tem pridobijo.

Slika 16: Vzpostavitev družinske članarine

Google Arts&Culture: v sodelovanju z Domoznanskim oddelkom. Storitve je obsegala vnos pripravljenih vsebin in zahtevanih podatkov na mednarodno platformo v angleškem jeziku, reševanje težav in zapletov s koordinatorko platforme Google Arts & Culture, urejanje in postavitve virtualnih razstav Šestdeseta leta v Novem mestu ter Martin Krpan: zgodba o prvem slovenskem super junaku.

Digitalni torki: praktične skupinske delavnice, ki jih izvajamo vsak tretji torek v mesecu in so namenjene predvsem starejšim osebam. Udeleženci pridobijo konkretna znanja digitalnih vsebin, kot so: kako opraviti spletni nakup, kako prenesti fotografije, kako se preko spleta naročiti pri zdravniku, kako se udeležiti zoom srečanja in kako ga ustvariti, kako uporabljati navigacijo itd.

Slika 17: Digitalni torki

Krimi teden: v oktobru smo s Policijsko upravo Novo mesto pripravili posebno, bralno-kriminalno intervencijo, v sklopu katere smo v časopisni čitalnici vzpostavili čisto pravo prizorišče zločina, pripravili družinsko kriminalno pustolovščino z naslovom V imenu knjige – lov na zločinca ter z literarno-pogovornim večerom s pisateljico Ireno Svetek in okrajnim državnim tožilcem Igorjem Vertušom predstavili poklic tožilca.

Slika 18: Krimi teden

Bralna značka za odrasle: zaključili smo štirinajsto sezono bralne značke, ki jo je opravilo 180 bralk in bralcev. Nagradi za sodelovanje sta bili knjiga in osebna knjižna kazalka. Zaključna prireditev z osrednjo gostjo Lucijo Čirovič, igralko, stand-up komičarko, lutkarico in ventrilokvistko, je bila v času praznovanja slovenskega kulturnega praznika.

Družinski bralni klub: nadgradnja lanskega projekta z novo obliko in nalogami, ki so jih sodelujoče družine v času izvajanja projekta reševale. Projekt je potekal od aprila do septembra, v tednu otroka pa je sledil zaključni dogodek s pravljčnim sprehodom od gradu Otočec do gradu Struga, kjer smo prisluhnili Ireni Cerar, avtorici, urednici in pripovedovalki ljudskih pravljic. Sodelovalo je 34 družin.

Slika 19: Družinski bralni klub

Stripovske delavnice: v okviru Stripoteke smo za mlade ljubitelje stripa v novembru izvedli stripovsko delavnico z ilustratorjem in striparjem Ivanom Mitrevskim, avtorjem številnih igrivih in hudomušnih stripov, v decembru pa delavnico s striparjem, ilustratorjem in oblikovalcem Davidom Krančanom.

Slika 20: Striparske delavnice

Sodelovanje z vrtci in šolami, ki jih obiskujejo otroci s posebnimi potrebami in primanjkljajem v znanju: v lanskem letu smo poglobili in nadgradili sodelovanje s Centrom za usposabljanje, delo in varstvo Dolfke Boštjančič, Draga, enota Novo mesto; podarili smo jim tudi zbirko slikanic.

Bralna značka Mavrična ribica in Poletni pustolovci: ob praznovanju 30. obletnice predšolske bralne značke so si otroci z obnovo štirih pravljic knjižničarki prislužili priznanje Mavrična ribica in ogled lutkovne predstave, osnovnošolci pa z zapisi vtisov o treh prebranih knjigah in rešenem kvizu o poklicu kriminalist priznanje Poletni pustolovci. Pustolovci so bili namreč tokrat krimi obarvani. Na zaključni prireditvi so lahko razrešili še krimi primer ob pomoči kriminalista Andreja Lisca.

Lutkovna predstava Neubogljivi mucek v izvedbi dramske skupine Knjižnice Mirana Jarca: dramska skupina je v letu 2023 pripravila lutkovno igrico Neubogljivi mucek. Predstava je bila uprizorjena v sklopu Knjigotapljenja – slovenska knjižna srečevanja na Dunaju za slovenske otroke, živeče na Dunaju, po končani predstavi pa so otroci izdelali še svojega mucka s tehniko trganke. Igrica je bila uprizorjena tudi kot zaključni dogodek na uricah pravljic v Knjižnici Mirana Jarca.

Predstavitev posebnih zbirk na platformi Google Arts & Culture

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto se je kot knjižnica z zelo bogatim fondom domoznanskega gradiva in kulturne dediščine, hranjene v Posebnih zbirkah Boga Komelja, v letu 2023 vključila v mednarodno okolje Google Arts & Culture, ki je nekomercialna spletna platforma, na kateri se predstavljajo kulturne ustanove in umetniki po vsem svetu. Njen namen je ohraniti in prenesti svetovno umetnost in kulturo na splet, da sta dostopni vsakomur in kjerkoli.

Kot prva je v mesecu maju kot rezultat enoletnih prizadevanj nastala spletna razstava z naslovom »Šestdeseta leta v Novem mestu«. Gre za virtualni prikaz v fotografski objektiv ujetega mestnega utripa iz obdobja šestdesetih let 20. stoletja v Novem mestu. Fotografije, ki so bile nekoč večinoma objavljene v lokalnem časopisju, danes hrani Knjižnica Mirana Jarca v zbirki starih fotografij.

Na dan 13. julija, ko je poteklo natanko sto štirideset let od rojstva ilustratorja in slikarja Hinka Smrekarja, pa je bila na platformi Google Arts & Culture objavljena še druga spletna razstava novomeške knjižnice »Martin Krpan: zgodba o prvem slovenskem super junaku«. Zgodbo, ki je nastala izpod peresa Frana Levstika, je leta 1917 kot prvo slovensko slikanico z ilustracijami oplemenitil slikar, ilustrator in karikaturist Hinko Smrekar. Ilustracije, ki danes sodijo v sam vrh slovenskega ilustratorstva, so bile v preteklosti v sklopu razstave slovenskih impresionistov razstavljene v Parizu in Pragi, v sklopu retrospektivne razstave o Hinku

Smrekarju v Ljubljani ter v okviru knjižničnega projekta Knjigotapljenje samostojno na Dunaju. Sedaj pa je trinajst ilustracij, ki jih v izvirniku hranimo v novomeški knjižnici, na ogled še v digitalni obliki na portalu Google Arts & Culture.

Obe digitalni razstavi, dostopni tudi na spletni strani knjižnice, sta bili doslej deležni velike pozornosti javnosti. Prva, ki je iz pozabe iztrgala številne foto utrinke Novega mesta, kot je izgledalo in se v njem živelo nekoč, je bila opažena in izjemno dobro obiskana predvsem v lokalnem okolju. Druga, ki predstavlja tako pri nas kot v svetu eno najbolj prepoznavnih slovenskih likovnih del, pa je seveda zajela mnogo širši krog spletnih obiskovalcev. Kot zanimivost smo med drugim ugotovili, da ima slovenski e-Martin Krpan takšno moč, da je imel obiske iz Ugande, Koreje, Jordanije, Indije in drugih daljnih dežel, ter da se Novomeščani danes nostalgичno spominjajo ali čudijo snežnemu rekordu v Novem mestu pred šestdesetimi leti. Obe razstavi skupaj sta imeli 2840 obiskov ter 6805 ogledov strani.

Slika 21: Nova storitev knjižnice v letu 2023: spletna razstava starih fotografij iz šestdesetih let 20. stoletja v Novem mestu na platformi Google Arts & Culture.

Obležitev 180. obletnice rojstva novomeškega tiskarja, založnika in časnikarja Janeza Krajca

Ob 180. obletnici rojstva enega od najvidnejših imen kulturne zgodovine Novega mesta, tj. založnika, tiskarja in časnikarja Janeza Krajca (1843–1921) smo o njem in njegovem velikem prispevku h kulturnemu razvoju Novega mesta pripravili ulično razstavo na šestih stojalih z naslovom »Janez Krajec – novomeški mojster črne umetnosti«. Na razstavi, ki je bila na ogled na Glavnem trgu in na Rozmanovi ulici, kjer je imel Krajec svojo tiskarno, založbo, knjigarno in knjigoveznico, je bilo prikazano gradivo iz Krajčeve zapuščine, ki jo hranimo v Posebnih zbirkah Boga Komelja. Posebno mesto v tej zbirki zavzemata Krajčev ponatis Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske ter prvi dolenski časnik Dolenske novice, katerega založnik in urednik je bil. Zato so bili vse leto, poleg vodenih ogledov ulične razstave, organizirane tudi predstavitve njegove zapuščine, hranjene v posebnih zbirkah. Ime Janeza Krajca je bilo v tem jubilejnem letu uvrščeno tudi na rastočo knjigo Novega mesta v Parku rastoče knjige, v novomeškem društvenem glasilu Izziv smo objavili prispevek »S knjigami odpiramo srca in utiramo pot napredku: ob 180. obletnici rojstva novomeškega tiskarja in založnika Janeza Krajca«, gostje knjižnice pa so vse leto prejeli v dar monografijo o njem, ki jo je novomeška knjižnica založila in izdala že pred leti.

Slika 22: Vodení ogledi ulične razstave »Janez Krajec – novomeški mojster črne umetnosti« na Glavnem trgu v Novem mestu (junij 2023).

Obležitev »Tavčarjevega leta«

V letu 2023, ki ga je vlada RS na pobudo Ministrstva za kulturo razglasila za Tavčarjevo leto, smo obeleževali stoto obletnico smrti pisatelja Ivana Tavčarja, enega pomembnejših literarnih ustvarjalcev realizma na Slovenskem. Ker je pisatelj Tavčar dve leti obiskoval novomeško gimnazijo, v Novo mesto pa segajo tudi začetki njegovega pisateljstva, nas je omenjena razglasitev spodbudila k osvetlitvi njegove življenjske poti, povezane z Novim mestom in Dolenjsko. Na dolenskem delu portala Obrazi slovenskih pokrajin smo dopolnili vsa biografska gesla, za spletni portal Kamra pa je v pripravi digitalna zbirka z naslovom »Novomeška leta pisatelja Tavčarja«.

Na to temo smo pripravili tudi dva prispevka in ju objavili v zborniku Slavističnega društva Dolenjske in Bele krajine (Po sledih Ivana Tavčarja v Novem mestu in na Dolenjskem) in glasilu Društva Novo mesto Izziv (Tavčarjevo leto: Po sledih pisatelja Ivana Tavčarja v Novem mestu in na Dolenjskem).

Poleg tega je od septembra dalje o Tavčarju na ogled manjša razstava v izložbi nekdanje čokoladnice na Rozmanovi ulici v Novem mestu, ki jo je knjižnica pripravila s pomočjo gradiva iz Domoznanskega oddelka in Posebnih zbirk Boga Komelja.

Slika 23: Prispevek »Po sledih pisatelja Ivana Tavčarja v Novem mestu in na Dolenjskem« v novomeškem glasilu Izziv (december 2023).

Biografski leksikon Obrazi slovenskih pokrajin: Dolenjci.si

V letu 2023 smo na portalu za naše območje objavili 101 biografijo, od tega je bilo 31 zapisov novih, ostalo pa predstavljajo kakovostno dopolnjeni že obstoječi zapisi. Šest gesel smo zaradi premajhne povezave z Dolenjsko s portala izločili. 23 gesel, ki smo jih v lanskem letu zaradi nepopolnih podatkov umaknili med osnutke v administrativnem vmesniku, smo dopolnili in ponovno objavili. Na dan 31. 12. 2023 je dolenjski del portala Obrazi (Dolenjci.si) štel 2.154 biografskih gesel, 31 novih vnosov in 254.463 ogledov.

Razrešili smo 22 dvojnih zapisov gesel s Knjižnico Litija, ki se je v tem letu z gesli, objavljenimi na ObraziSrcaSlovenije.si, pridružila našemu portalu. Od februarja 2023 dalje objavljamo krajše zapise pod novico Na današnji petek, kjer vsak petek objavimo eno biografijo rojenih ali umrlih tega dne s povezavo na portal. Novica je objavljena na spletni strani Knjižnice Mirana Jarca in na facebooku knjižnice. V oktobru smo na sestanku domoznancev v novomeški knjižnici predstavili poročilo o dotedanjem delu na portalu. Delo urednika za Dolenjci.si je obsegalo še izobraževanje novih vnašalcev (Knjižnica Kočevje), komuniciranje in usklajevanje zapisov z ostalimi knjižnicami oz. vnašalci našega območja (Trebnje, Brežice, Metlika in Novo mesto), ki so prispevali gesla za dolenjski del leksikona.

Slika 24: Domoznanski večer v spomin učiteljici in partizanki Mari Rupena Osolnik, na katerem so njeni potomci novomeški knjižnici poklonili materino umetniško sliko, avtorja Vladimirja Lamuta, Sutjeska (marec 2023).

Umetniški koledar 2024: Martin Krpan

V novomeški knjižnici smo za letošnje leto pripravili stenski koledar z gradivom, ki ga hranimo v Posebnih zbirkah Boga Komelja. Mesece v letu 2024 bodo popestrile ilustracije, ki jih je slovenski ilustrator, grafik in karikaturist Hinko Smrekar (1883–1942) leta 1917 pripravil za povest Martin Krpan z Vrha, napisano izpod peresa pisatelja, pesnika in jezikoslovca Frana Levstika (1831–1887). Levstik je pripoved o ljudskem silaku Krpanu, ki je nedvomno njegovo najbolj prepoznavno delo, objavil leta 1858 v listu Slovenski glasnik, samostojno pa je prvič izšla leta 1917. Omenjena pripoved je do danes izšla v številnih izdajah in ponatisih, za katere so ilustracije prispevali številni priznani slovenski umetniki, a ravno izdaja Nove založbe iz Ljubljane s Smrekarjevimi ilustracijami predstavlja hkrati prvo slovensko slikanico.

Trinajst ilustracij v tehniki perorisbe, od katerih je le naslovnica kolorirana, je na koledarju opremljenih s podnapisi, po vrstnem redu, kakor si sledijo tudi v knjižni izdaji. Koledar z ilustracijami smo v knjižnici pripravili ob 140. obletnici rojstva Hinka Smrekarja, v nakladi 500 izvodov.

Ob koncu jubilejnega leta je bila na pročelju starega dela knjižnice na ogled tudi video projekcija Smrekarjevih ilustracij Martina Krpana.

Slika 25: Stenski koledar za leto 2024 s prikazom Smrekarjevih ilustracij Martina Krpana, hranjenih v novomeški knjižnici.

Dan knjižnice

Ob dnevu novomeške knjižnice smo pripravili pravljčni večer za odrasle, ki so ga s pripovedovanjem obogatili najboljši pravljčarji iz slovenskih knjižnic, začinili pa smo ga z odlično glasbo novomeške zasedbe Dan D Tiho (akustična zasedba) ter zabavnimi domislicami stand-up komika Roka Bohinca, ki je dogodek povezoval. Hkrati se je bilo možno ob tej priložnosti ves dan v vse enote Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto vpisati brezplačno.

Pred pravljčnim večerom je za obiskovalce svoja vrata odprl tudi Domoznanski oddelek s posebnimi zbirkami Boga Komelja, ki hrani najstarejše in najdragocenejše gradivo knjižnice. Odziv je bil izjemen in številni obiskovalci so si med drugim lahko ogledali najstarejšo knjigo v knjižnici, inkunabule iz druge polovice 15. stoletja, Dalmatinovo Biblijo, rokopise Mirana Jarca, portrete Božidarja Jakca in ostale zaklade, pomembne za slovensko umetnost, narodno identiteto in slovenski jezik, sprehodili pa so se lahko tudi po spominskih sobah prvega ravnatelja knjižnice Boga Komelja in igralca Janeza Cesarja.

Slika 26: Ob dnevu knjižnice se je trlo obiskovalcev, ki so želeli prisluhniti pripovedovalcem, skupini Dan D Tiho, šalam Roka Bohinca ter si ogledati najdragocenejše zaklade novomeške knjižnice.

Nadgradnja storitve SOS točka – Skupaj Osvojimo Splet

Za vse, ki potrebujejo pomoč pri uporabi spleta, smo na Študijskem oddelku vzpostavili SOS točko – Skupaj Osvojimo Splet, v sklopu katere si prizadevamo opozarjati na pomen medijske in informacijske pismenosti ter prispevati k razvoju le-te v lokalnem okolju. Vsakodnevno nudimo osebno pomoč pri namestitvi spletnih in mobilnih aplikacij ter uporabi e-storitev. Vsak tretji torek v mesecu ob 11. uri potekajo Digitalni torki,

skupinske delavnice o uporabi spletne tehnologije na izbrano temo, ki so naleteli na izredno dober odziv zlasti med starejšimi in so zelo dobro obiskane.

V letu 2023 smo v sklopu SOS točke posebno pozornost namenili osveščanju o pomenu odgovorne in varne uporabe zaslonov in spleta. Otroci in mladostniki, pa tudi odrasli, namreč vsakodnevno prehajamo med različnimi zasloni. Brez uporabe sodobne tehnologije danes seveda več ne gre, pomembno pa je, da je le-ta uravnotežena in varna. Bistveno je, da znamo v poplavi informacij prepoznati tiste, ki niso resnične in so lahko škodljive. V ta namen smo organizirali preventivne delavnice za otroke 2. triade osnovne šole pod mentorstvom dr. Sonje Merljak Zdovc in okroglo mizo Sem (medijsko) pismen? za pedagoške in svetovalne delavce ter starše, na kateri smo z gostji dr. Vesno Vuk Godina, dr. Sonjo Merljak Zdovc in Doro Pal spregovorili o tem, kaj je medijska pismenost in zakaj je pomembna, predstavili antropološki pogled v prostor virtualne resničnosti in pasti prekomerne uporabe sodobne tehnologije ter se osredotočili na to, kako otrokom pomagati do uravnotežene, odgovorne in varne uporabe zaslonov in brskanja po svetovnem spletu. V januarju je bila v razstavnem prostoru knjižnice na ogled tudi razstava plakatov Vsi povezani Centra pomoči pri prekomerni rabi interneta LogOut, ki nagovarja problematiko tveganih spletnih vedenj, spletnega nasilja, prekomerne uporabe in zasvojenosti z digitalnimi napravami.

Slika 27: Na okrogli mizi Sem (medijsko) pismen? smo se z gostji dr. Vesno Vuk Godina, dr. Sonjo Merljak Zdovc in Doro Pal pogovarjali o pomenu medijske in informacijske pismenosti.

Prejem certifikata Srcu prijazna knjižnica in dogajanje ob svetovnem dnevu srca

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto si je kot eno temeljnih nalog zadala spodbujanje različnih vrst pismenosti, med njimi tudi zdravstvene. V letu 2023 je pred glavni vhod knjižnice namestila sodobni defibrilator in kot prva med slovenskimi knjižnicami pridobila certifikat Srcu prijazna knjižnica. V sklopu postopka pridobivanja certifikata je novomeška knjižnica o pravilni uporabi defibrilatorja in postopkih prve pomoči ob srčnem zastoju izobrazila vse zaposlene. Zaposleni so pridobili tudi odprti dostop do iHELP mobilne aplikacije za hitrejšo alarmiranje ter nudenje prve pomoči. S pridobljenim certifikatom bo knjižnica tako zaposlenim kot obiskovalcem knjižnice nudila letna izobraževanja prve pomoči in rokovanja z defibrilatorjem, del izobraževanj pa bomo namenili tudi spodbujanju zdravega načina življenja in gibanja.

Ob svetovnem dnevu srca se je v sklopu ZDRAVstvenega KOTička v novomeški knjižnici odvilo celodnevno dogajanje, ki smo ga poimenovali Utrip – za boljše zdravje srca in ožilja. Dogajanje smo pripravili s pomočjo partnerjev: Društvom za zdravje srca in ožilja Slovenije, Podružnico za Dolenjsko in Belo krajino Novo mesto, Zdravstvenim domom Novo mesto, Območnim združenjem Rdečega križa Novo mesto in podjetjem iHELP. Obiskovalci so lahko izvedeli več o tem, kako izboljšati zdravje srca in ožilja, se udeležili pohoda po Machovi učni poti, se naučili uporabljati defibrilator, opravili meritve in prisluhnili gostom okrogle mize Davidu Beletu, dr. med., specialistu interne medicine Splošne bolnišnice Novo mesto,

Andražu Ogorevcu iz podjetja iHELP in Marjanu Mengerju, s katerimi smo se pogovarjali o srčno-žilnih boleznih ter ustrezni preventivi, Marjan Menger pa je z obiskovalci delil lastno izkušnjo z infarktom.

Slika 28: V sklopu dogajanja ob svetovnem dnevu srca so v knjižnici med drugim potekale tudi delavnice prikaza uporabe defibrilatorja.

Svetovni dan knjige in Noč knjige

Ob svetovnem dnevu knjige smo odprli gostujočo razstavo Mestne knjižnice Ljubljana-Slovanske knjižnice z naslovom Skrajnosti – od oblike do simbola, s katero smo želeli spomniti na pomen knjige, kakor jo lahko nakazuje oblika – od njenih najmanjših do največjih formatov. Ob odprtju nas je po poteh izbranih knjižnih naslovov popeljala soavtorica razstave mag. Kristina Košič Humar, ki nam je nanizala cel kup zanimivih informacij o obliki in vsebini razstavljenih knjižnih redkosti. Ob koncu pa se je obiskovalcem ponudila priložnost, da so si v mikroklimatskem arhivu ogledali tudi originalni izvod Dalmatinovega prevoda Biblije, ki ga hrani naša knjižnica.

Ob Noči knjige nas je obiskala vsestranska ustvarjalka Nataša Konc Lorenzutti, s katero smo spregovorili o njenem literarnem ustvarjanju, pa tudi drugih izzivih, s katerimi se srečuje pri svojem življenju in delu. Njen najaktualnejši roman z naslovom Beseda, ki je nimam je pretresljivo in napeto branje. Glavna tema romana so druga svetovna vojna in ukradeni otroci, ob strani pa se odvija tudi osebna zgodba odrasčajočega dekleta, ki zapušča srednjo šolo in se podaja na pot odraslosti.

Najmlajši obiskovalci so ob Noči knjige lahko prisluhnili kamišibajem v izvedbi Tatjane in Enje Grabrijan iz KUD Taus teater, začeli pa smo tudi novo sezono družinskega bralnega kluba Potovanje med knjigami.

Slika 29: Mag. Kristina Košič Humar je na odprtju razstave Skrajnosti – od oblike do simbola doživeto nanizala kup zanimivih informacij o obliki in vsebini razstavljenih knjižnih redkosti iz Mestne knjižnice Ljubljana-Slovanske knjižnice.

Ostale dejavnosti

Projekt Beležnica

Februarja 2022 smo oddali prijavo na razpis Erasmus KA1 za mobilnost osebja v izobraževanju odraslih za Projekt Beležnica. Projekt je bil odobren. V okviru projekta so se zaposleni udeležili pripravljalnega in dveh izobraževalnih obiskov sorodnih organizacij v tujini, ki veljajo za vzor oz. so prepoznane kot prijazne do uporabnikov z demenco in njihovih skrbnikov. Med 9. in 12. majem 2023 je 5 zaposlenih spoznavalo delo norveških kolegov iz mreže 22 oselskih knjižnic Deichman. Med 25. in 29. septembrom 2023 pa se je 5 zaposlenih udeležilo usposabljanja v avstrijski knjižnici Bibliothek im Zentrum, Wiener Neustadt.

Slika 30: Izobraževalni obisk v oselski knjižnici Deichman.

Uspešna udeležba na neposrednem pozivu Ministrstva za kulturo IKT 2023

V okviru neposrednega poziva Ministrstva za kulturo za sofinanciranje nakupa računalnikov v letu 2023 smo pridobili sredstva za 6 računalnikov (5 računalnikov v matični ustanovi in 1 računalnik v Krajevni knjižnici Šentjernej) ter 10 tabličnih računalnikov (2 v matični ustanovi ter 8 v krajevnih knjižnicah).

Promocija zdravja na delovnem mestu

Tudi v letu 2023 smo izvajali aktivnosti v okviru promocije zdravja na delovnem mestu. Zaposlenim je vseskozi na razpolago merilnik krvnega tlaka, termometer za merjenje telesne temperature in 3 knjižnična električna kolesa. S področja promocije zdravja na delovnem mestu smo tudi v letu 2023 vse zaposlene spodbujali k telesni vadbi, subvencionirali nakup letne karte za uporabo olimpijskega bazena, zaposlenim pa smo omogočili tudi udeležbo na kulturnih dogodkih v sklopu Kulturnega centra Janeza Trdine Novo mesto. Delovna skupina za oblikovanje načrta promocije zdravja na delovnem mestu v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto tudi v letu 2023 nadaljuje svoje delo, organizira telesne aktivnosti in zaposlene spodbuja k zdravemu načinu življenja.

Zelena knjižnica

Knjižnica zadnjih nekaj let ozavešča tako zaposlene kot tudi uporabnike o pomembnosti uporabe naravnih, ekoloških materialov in obnovljivih virov. Z ekološkimi kotički za zbiranje in sortiranje odpadnega materiala (ločevanje odpadkov, platnene vrečke, zbiranje plastičnih zamaškov), vgradnjo pitnika s filtrom iz aktivnega oglja, zmanjšanjem porabe vode iz plastenk in PVC kozarčkov zasledujemo načela zelene oziroma ekološko osveščene knjižnice. V sklopu knjižnične plaže na terasi knjižnice je uporabnikom na razpolago tudi zeliščni kotiček. S svojimi dejanji želimo biti zgled v svojem okolju.

Knjižnica reči

V letu 2023 smo pričeli z vzpostavitvijo knjižnice reči, ki bo omogočala brezplačno izposojlo najrazličnejših predmetov za delo in prosti čas, ki jih povprečen uporabnik potrebuje zgolj občasno. Knjižnice reči predstavljajo inovativen način trajnostnega ravnanja z dobrinami in odgovornega potrošništva ter za uporabnike prinašajo številne koristi. V tujini so že pogosta praksa, tudi v Sloveniji že obstajajo, naša pa bo prva tovrstna knjižnica reči v Sloveniji, ki bo delovala v sklopu splošne knjižnice.

Vzpostavitve knjižnice reči smo se lotili v sodelovanju s partnerji Območnim združenjem Rdečega križa Novo mesto, Društvom za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto in LokalPatriotom ob pomoči društva Knjižnica Reči in podjetja ZEOS, d. o. o. (v sklopu njihovega projekta Life Spodbujamo e-krožno). Najprej smo se partnerske organizacije odločile preveriti, kakšne so dejansko potrebe v lokalnem okolju. Zasnovali smo vprašalnik, ki ga je izpolnilo več kot 300 oseb, in na ta način oblikovali seznam 45-ih predmetov, ki jih Novomeščani najbolj potrebujejo oz. bi si jih najraje izposodili. V oktobru smo organizirali veliko zbiralno akcijo predmetov in uspeli zbrati številne družabne igre, gospodinjске aparate ter druge uporabne predmete za delo in prosti čas. K donaciji predmetov in sredstev smo uspeli pritegniti tudi donatorje, hkrati pa smo v novomeški knjižnici konec leta dokupili še predmete s seznama najbolj zaželenih predmetov, ki jih nismo uspeli zbrati v zbiralni akciji. To so predvsem različna orodja, ki bodo lokalnim prebivalcem olajšala dela v hiši in okrog nje.

V sklopu vzpostavljanja knjižnice reči smo poskrbeli, da je dobila svojo celostno grafično podobo, prav tako je pri koncu izgradnja premične enote knjižnice reči, ki bo imela nalogo promocije in kjer bo shranjen del predmetov. Ostali predmeti bodo shranjeni v skladišču in jih bomo pripravili po predhodnem naročilu.

Uredili smo vse tehnične zahteve, da bo izposoja predmetov lahko potekala na način kot izposoja knjig, preko sistema Cobiss. Določili smo pravila izposoje, ki bo brezplačna, edini pogoj bo članstvo v novomeški knjižnici. Uradna javna predstavitev novomeške knjižnice reči, ki se bo nahajala v časopisni čitalnici novomeške knjižnice, je predvidena v februarju 2024.

**Potrebuješ
orodje ali druge
uporabne
predmete le
nekajkrat letno?**

Sliki 31 in 32: Predmete za knjižnico reči smo pridobivali v zbiralni akciji. Za izposajo bo na voljo tudi šivalni stroj, ki smo ga okvarjenega dobili v dar od društva Knjižnica Reči. Za popravilo stroja je poskrbelo podjetje Zeos in nam ga predalo v uporabo.

Knjižnica semen

V letu 2021 je v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto zaživela Knjižnica semen. Knjižnica semen je eden od načinov ohranjanja biotske pestrosti kulturnih rastlin, ki temelji na brezplačni izmenjavi semen. V Sloveniji je prva uvedla Knjižnico semen Goriška knjižnica Franceta Bevka leta 2019, kot druga ji sledi novomeška knjižnica, od takrat pa je v mrežo knjižnic semen v letu 2023 vključenih že 16 slovenskih knjižnic. V sklopu Knjižnice semen smo se v letu 2023 v sodelovanju z Območnim združenjem Rdečega križa Novo mesto udeležili Zelemenjave. S Knjižnico semen smo se v mesecu marcu 2023 predstavili na Gregorjevem sejmu, družno s knjižnicami semen pripravili članek v Delu z naslovom *Na policah knjige, v predalnikih pa semena* in prispevek na portalu Čas za zemljo z naslovom *Ko odidete po knjige, mimogrede pa si izposodite še semena*, predstavili novomeško Knjižnico semen v lokalnih glasilih okoliških občin, aprila sodelovali na prireditvi v organizaciji Komunale Novo mesto ob Dnevu Zemlje, organizirali predavanje Brigitte Šušteršič z naslovom *Samooskrbni vrt za 365 dni v letu*, v maju organizirali izmenjavo semen in sadik, sodelovali na Zeleni tržnici v Stopičah ter prvič organizirali izmenjavo semen in sadik tudi v naših krajevnih knjižnicah ter na postajališčih bibliobusa. V novembru pa smo se udeležili 2. srečanja skrbnikov Knjižnic semen, ki je potekalo v izolski knjižnici. Knjižnica semen je konec leta 2023 beležila 289 uporabnikov, v bazo ima vnesenih kar 470 različnih semen, skupaj 2.424 vrečk.

Sliki 33 in 34: Knjižnica semen na Zeleni tržnici v Stopičah in na Zelemenjavi na Glavnem trgu v sodelovanju z Območnim združenjem Rdečega križa Novo mesto.

Mentorstvo dijakom

V letu 2023 smo omogočili dvotedensko praktično usposabljanje z delom petim dijakom Srednje ekonomske šole Novo mesto, program medijski tehnik, enemu dijaku Srednje elektro šole in tehniške gimnazije Novo mesto, program tehnik računalništva, pa smo omogočili dvakratno opravljanje dvotedenskega praktičnega usposabljanja z delom.

Prostovoljno delo v knjižnici

V preteklem letu sta v knjižnici opravljali prostovoljno delo dve prostovoljki.

Javna dela

Za potrebe izvajanja programa javnih del je knjižnica v letu 2023 zaposlovala pet javnih delavcev, invalidov, ki so izvajali naslednje naloge: pomoč pri pripravi razstav, pomoč pri izvajanju dejavnosti za posamezne skupine uporabnikov, pomoč pri ustvarjalnih delavnicah, pomoč pri pripravi projektov, pomoč pri drugih dejavnostih knjižnice, pomoč pri analizi obiskanosti in dosega promocije dogodkov in razstav ter pomoč pri obdelavi podatkov o dejavnostih knjižnice.

Izločanje in uničenje dokumentarnega gradiva knjižnice

Izločanje dokumentarnega gradiva, ki mu je pretekel rok hrambe, je potekalo v času od 17. 7. do 28. 7. 2023. Imenovana je bila 3-članska komisija za izločitev in uničenje izvirnega dokumentarnega gradiva KMJ. Dokumentarno gradivo, ki mu je pretekel rok hrambe in tudi nima lastnosti arhivskega gradiva, je bilo izločeno v skladu z veljavno zakonodajo in internimi akti KMJ ter uničeno na način, da njegove vsebine ni mogoče obnoviti. Postopek uničenja je izvedlo podjetje DINOS, d. o. o., in sicer 29. 9. 2023. Uničenega je bilo 0,64 t dokumentarnega gradiva, ki mu je pretekel rok hrambe.

Sliki 35 in 36: Izločanje in odvoz dokumentarnega gradiva, ki mu je pretekel rok hrambe, v uničenje.

Pomenljive preglednice lanskega leta

POTUJOČA KNJIŽNICA

Tabela 3: Statistika potujoče knjižnice – po občinah

občina	število postajališč	aktivni člani	odprtost (v urah)	obisk		izposoja gradiva	
	2022/2023	2023	2022/2023	2022	2023	2022	2023
Črnomelj	2	44	15	280	282	1.833	1.940
Dolenjske Toplice	3	35	30	289	266	1.952	2.164
Metlika	5	61	35	340	444	2.629	3.715
Mirna Peč	6	97	53	711	868	7.296	8.697
Straža	3	32	25	315	250	2.154	1.813
Mokronog- Trebelno	1	22	20	312	300	2.430	2.451
Šentjernej	2	33	15	128	203	900	1.308
Škocjan	1	56	20	304	434	2.767	3.285
Šmarješke Toplice	4	72	39	536	674	4.384	5.387
Trebnje	1	18	10	149	130	1.053	1.104
Žužemberk	7	161	89	1.149	1.196	7.354	8.139
Novo mesto	30	503	285	4.827	5.207	41.717	41.808
Hrvaška (obmejnost)	2	48	9	115	172	566	962
skupaj:	67	1.392	645	9.455	10.426	77.035	82.773

Tabela 4: Statistika potujoče knjižnice 2023 – skupaj

STATISTIKA	PTK		
	plan	realizacija	%
vse transakcije	77.035	82.773	107,45 %
izposoja na dom	47.760	49.707	104,08 %
ves evidentiran obisk	9.455	10.426	110,27 %
obisk zaradi izposoje	6.986	7.032	100,66 %
aktivni člani	1.324	1.392	105,14 %
novovpisani člani	119	93	78,15 %
število prireditev	24	28	116,67 %
število obiskovalcev	1.678	1.612	96,07 %

V Novem mestu, dne 13. 2. 2024

Poročilo pripravila:
Vera Jačimović

Za Knjižnico Mirana Jarca Novo mesto
Luka Blažič,
direktor

